

Zorg voor leven in vrijheid

zorgvuldig omgaan met
vrijheidsbeperkende
maatregelen

het gevoel van samen

Zorgen voor leven in vrijheid

Binnen Archipel vinden we het erg belangrijk dat cliënten de regie over hun eigen leven behouden. Daaruit volgt dat wij het grote waarde hechten aan de vrijheid van de cliënten. Ook al wonen cliënten in een beschermde omgeving. Zoveel mogelijk (bewegings)vrijheid is een kostbaar goed waar we zorgvuldig mee om moeten en willen gaan.

Vrijheidsbeperking

Regelmatig krijgen we binnen Archipel te maken met verzoeken van familie of van cliënten om bijvoorbeeld een bedhek omhoog te doen om uit bed vallen te voorkomen. Op het eerste gezicht lijkt dit een eenvoudig te realiseren vraag. Zeker voor een organisatie waar de cliënt de regie over het eigen leven en keuzes behoudt. Maar een bedhek, een band in een stoel, een stoel met een blad zijn voorbeelden van vrijheidsbeperkende maatregelen. Vrijheidsbeperking omvat alle - al dan niet bewust genomen - maatregelen die de vrijheid van de cliënt beperken, maar ook het achterwege blijven van maatregelen die de vrijheid van cliënten kunnen bevorderen.

Schijnveiligheid

Uit landelijk onderzoek blijkt dat deze maatregelen juist helemaal niet voor extra veiligheid zorgen, in tegendeel zelfs: het risico op vallen en valletsel nemen juist toe. Een valincident bijvoorbeeld van een cliënt die over een bedhek klimt, leidt tot meer letsel dan een valincident van een cliënt die zich verstapt bij het uit bed stappen. Verder leiden fixerende maatregelen tot minder beweging, waardoor de spierkracht afneemt. Ook geven sommige vrijheidsbeperkende maatregelen een risico op beknelling. Voldoende aanleiding voor Archipel om hier zeer terughoudend mee om te gaan en zich in haar beleid juist te richten op vrijheidsbevordering.

Als er zich een situatie voordoeft waarbij er ernstig nadeel kan ontstaan voor de cliënt of diens omgeving, kunnen na zorgvuldige afweging en onder strikte voorwaarden vrijheidsbepurende maatregelen worden ingezet. Deze maatregelen worden nooit zonder toestemming van de wettelijke vertegenwoordiger ingezet (acute noodsituaties uitgezonderd).

Op zoek naar de beste oplossing

Soms lijken vrijheidsbepurende maatregelen zo vanzelfsprekend dat we er niet bij stilstaan wat het voor de cliënt betekent. Toch zijn er bijna altijd betere en menswaardigere alternatieven te bedenken. Zo kan een fijne, veilige woonomgeving en een zinvolle dagbesteding ervoor dat cliënten niet onrustig worden. Ook een extra-laagbed, een valmat, een ballendeken of GPS zijn mogelijke alternatieven. Welk alternatief het beste is, is voor iedere cliënt

anders. De zoektocht naar de juiste oplossing vergt vaak veel creativiteit. Deze wordt meestal uitgevoerd door samenwerking van diverse disciplines: zorgmedewerkers, specialist ouderengeneeskunde, psycholoog, ergo-, fysiotherapeut en/of medewerker dagbesteding/welzijn. Zij buigen zich over de vraag wat de oorzaak is van het probleem. Waarom valt iemand, of is iemand onrustig? Daarnaast wordt gekeken naar het gevaar voor de gezondheid van de cliënt of anderen. Wat is en hoe groot is dit risico? Uw inbreng is hierbij belangrijk! U kunt het beste aangeven wat de gewoontes en behoeften van uw naaste altijd zijn geweest.

Bij iedere mogelijke oplossing, worden de volgende vragen gesteld:

- Dient de maatregel het doel?
- Is het de minst ingrijpende maatregel?
- Wordt de maatregel niet langer ingezet dan nodig is?
- Wordt de maatregel ingezet in het belang van de cliënt?

De inzet van een maatregel of alternatief wordt vastgelegd in het zorgleefplan. De arts is verantwoordelijk, een akkoord van hem/haar is noodzakelijk.

Evaluatie

Wanneer er besloten is tot de inzet van een vrijheidsbeperkende maatregel, wordt dit voortdurend kritisch geëvalueerd. Steeds wordt er gekeken of de maatregel gestopt of vervangen kan worden. Het stopzetten verloopt meestal stapsgewijs. Uitproberen, goed observeren en rapporteren zijn daarbij belangrijk. Het kan best eng zijn om bepaalde maatregelen niet (meer) in te zetten. Als u zich zorgen maakt, bespreek dit dan met de (contact)verzorgende.

Archipel biedt een combinatie van zorg, welzijn en wonen die onze cliënten in staat stelt hun leven zo lang mogelijk in te richten op de manier die zij kiezen. We hebben een breed aanbod aan zorgvormen en zijn specialisten in de zorg voor bijzondere doelgroepen. Cliënten en hun familie kunnen door de zorg van onze medewerkers en vrijwilligers zoveel mogelijk op zichzelf vertrouwen, maar zijn nooit op zichzelf aangewezen. Dat is het gevoel van samen.

Vragen?

Heeft u nog vragen over de inzet van vrijheidsbeperkende maatregelen, of over het gebruik van alternatieven, dan kunt u hiervoor terecht bij uw contactverzorgende, of bij uw behandelend arts.

Vilans verzamelde alternatieven voor vrijheidsbeperking in een overzichtelijk boekje. U kunt dit boekje vinden op de website: www.vilans.nl, zoekterm “alternatieven voor meer vrijheid”.

Archipel Servicepunt

t 040-2646464

servicepunt@archipelzorggroep.nl

www.archipelzorggroep.nl

het gevoel van samen

